

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor pošta iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. — Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Slovensko duhovensko uradovanje.

Iz Ptuja 20. jan.

[Izv. dop.]

Dne 5. meseca julija 1880 sklenila je duhovniška skupščina v Ptujju soglasno naslednjo resolucijo*): „Velečastna duhovniška skupščina zbrana iz dekanovine Ptujске, Velikonedeljske in Završke dne 5. jul. 1880 v Ptujju sklenola je, mahoma poslati prošnjo na visoko c. kr. ministerstvo za bogočastje in nauk, da odstrani protizakonito ministersko naredbo od dne 22. februarja 1872. velečo, ka pač nij uzroka odstopiti od dosedanje navade uradovanja, to je, ka se ne sme slovenski uradovati, in ista skupščina zahteva, da visoka c. kr. vlada v soglasji z ustavo od dne 21. decembra 1867 § 19. naročito izreče, ka se sme uradovati, recimo od dne 1. januarja 1881, pri vseh župnih uradih na Slovenskem v slovenščini, kakor na Hrvatskem v hrvaščini.“ Vseh 32 skupščinarjev vstalo je kakor en moč pri glasovanju za sprejetje. Uradni red veleva, da se zapisnik takih posvetovanj pošlje prečastnemu kn. vl. redništvu, pri nas labodskemu v Mariboru, kar se je tudi v tem slučaju storilo s prošnjo, da to rači navedeni skoncatek predložiti dotičnej c. kr. oblasti. Šest mesecev je od one dobe minolo, a o odgovoru, oziroma odpisu nij duha ni sluha. Tako li spoštuje kn. vl. redništvo treh dekanov zaključek, kateri ste sprejeli tudi duhovni skupščini v Hoča h pod predsedništvom blagega narodnjaka vel. župnika g. M. Stranjščaka in v Konjicah pod modrim vodstvom svetlega narodnjaka veleučnega g. dr. Josipa Ulage, dekana Konjiškega. Ne kani li preč. kn. vl. redništvo v takih primerih vršiti svoje oblastne dolžnosti, naj tak izredni prigodek objavi, da dotična skupščinska vodstva idó drugim pótem. V pravnej državi, kder ne sme vladati turško samosilje, nema pravice nijedna prehodna oblast pridržavati in prikrivati podnesenih vlog. — Sicer predobro vemo, v katerem grmu zajec čepi — slovenščina v uradu smrdi, najbrže zbog nevednosti, katera je debela mati mnovega zla. V zlatej dobi starega Slovanstva čita se o Rihbaldu, velikem duhovniku na Panonskem pri slovenskem knezu Koclju v okolici Blatnega jezera in o zloglasnem Vihniku, vladiki Nitranskem, ka sta ne vedevša dobro ali celo nič slovanski, jako hudobne spletke vila proti blagemu delovanju slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda, čijih trudove in dela je pohvalno potrdil sveti oča Ivan VIII. pred tisoč leti, in sedanji papež Leo XIII., imenovan tudi „luč z nebes“, po okrožnici od dne 30. sept. 1880 l. najslavesnejše posvetil, izborno odobra-

vajoči pevanje sv. maše in opravljanje drugih obredov cerkvenih v slovaščini, s čemer so obsojeni črni naklepi Rihbaldovi in Vihnikovi itd. R. m. je torej priznaval pred 1000 leti slovanščino v vseh cerkvenih opravkih in isto svečano dendenastno potrjuje, vsaj raduje njene rabe. Njegovo veličanstvo nam je slovesno obečalo in izreklo pred zborom in po državnih zakonih ravnopravnost vseh avstrijskih narodov; razni slovanski sorodniki v Avstriji rabijo materinščino v cerkvenem uradu; nadvladika gorški in Zlatoust ljubljanski odredila sta, da se svobodno uraduje slovenski po njunih vladikovinah od strani duhovništva. Je li smo mi Slovenci labodske vladikovine onučee, vedno brezpravni? Zakonom pravičnim in od svetlega cesarja potrjenim dolžni smo vsi državljani pokorni biti, torej tudi duhovniške in cerkvene oblasti.

Kako Nemci s panslavizmom straše.

I.

Čitalo se je po časnikih, da je nekje, če se ne motim, na sveti dan v cerkvi nek falot svojemu sosedu nekaj ukradel, in ko je videl, da se je zapazila njega hudobija ter da je postal položaj zanj kritičen, je začel vpiti: gori, gori! Pri tem kriku je začelo vse iz cerkve vreti in v gnječi jih je bilo precej poškodovanih, če še ne celo usmrtenih, falotu se je pa menda posrečilo, srečno izmuzniti se.

Prav podobni temu falotu se mi zdé politiki nemški, zlasti oni v rajhu. „Rešite se, rešite se, narodi evropski, panslavizem gre“, kličejo oni, da bi s tem premotili Nemce, ki nijso nič kaj zadovoljni v novem nemškem cesarstvu. Panslavizem je taterman, ki ga vedno kažejo vsej Evropi, posebno pa Rusiji in Avstriji. Tako začena „National Zeitung“ novo desetletje s premišljevanjem o zdanjem in bodočem Slovanstvu. Po nje mnenji je obrazovanje slovanskih držav na balkanskem poluotoku tako važen dogodek, da bi se iztočno vprašanje moralo pravilno nazivati slovansko vprašanje. Oni, ki z iztočnimi zadevami strinjajo samo misel o pogibelji Turčije, ostajajo na vnanjej strani, na površji; jezgro tega, zrno je pa to, da se hoče Slovanstvo polastiti nasledstva, katero zapuščajo Turčini v Evropi. Zategadelj na noge, panslavizem uže prihaja. Glejte, kako je strašen; koliko stavimo, pohodil bode, kar je omika napravila, da, prekopicnil bode Evropo, bojte se ga.

Kdor ima v svojem, dasi tudi egoističnem srci, le nekoliko ljubavi k človeštvu, se mora radovati, da so v poslednjih letih podjarmljeni slovanski narodi si priborili stanje, v katerem morejo svobodno razvijati zmožnosti, ki dremljejo v človeku, dokler živi v sužnosti. Zakaj se tako straši v nemških listih, če ne

zato, da bi se slovanskim narodom branilo živeti svobodno, razvijati se po svoje ter se nobenemu klanjati za neodjemljivo pravo eksistiranja. Slovanstvo gibanje si je napravilo smer, ki se ne zadira ne v germansko, ne v romansko oblast. Na okrajnih se narodi zlivajo, in ko bi ni napake državnikov, ni prizadevanje za pridobitev dežel, ni hrepenenje po nečimernej slavi ne medlo, bi tu gospodovala mir in soglasje, od tu bi se razprostiralo druželjubno posredovanje. A kaj vidimo, mesto bratstva narodov se tu — pravi „Novoje Vremja“ — kakor v gornili kuje vzajemno sovraštvo, in kadar začne ono kipeti, plačejo države in vlade.

Bismarkov organ „Nordd. Allg. Zeitung“ straši pa s panslavizmom zlasti Rusijo in Avstrijo. Rusiji je prouzročil, pravi, mnogo udarcev in ekonomičnih bed. Temu pa dobro odgovarjajo „Sanktpet. Vedomosti“, pišóč: Mi dobro vemo, da se ruska vlada ne peča z nikacimi panslavističnimi težnjami in ko bi tudi v resnici gojila podobne težnje, bi to Rusiji prouzročevalo komaj toliko zlega in ekonomičnih bed ter jej napravljalo toliko stroškov, kolikor so jih zahtevale od Rusije mnogoštevilne vojske za osvobodjenje Germanije od bonapartizma, za fiktivno politično ravnotežje v Evropi in za sveto (avstro-prusko-rusko) zvezo; baš tako si je tudi Rusija veliko več škodovala v pravem oziru sè svojo nevtralnostjo leta 1870—71 v zaščito tujih interesov nje zdanjih najbolj jarih protivnikov.

Imenovani Bismarkov organ pravi tudi, da panslavizem nij bil nevaren, dokler je bil teoretičen posel nekaterih pesnikov in poetičnih fantastov. Ali zelo je karakteristično, da so slovnofilna literaturna izsledovanja nehala tačas, ko sta se slovnofilstvo in panslavizem začela rabiti za praktične demonstracije.

Dobro, tedaj vsaj mi Slovenci nijsmo nevarni, ker se še nijsmo nikdar povzdignili iz teoretičnih demonstracij v praktične. Ali kaj čemo mi narodit, ki se še primerjati ne smemo velicim narodom, kakor je n. pr. nemški, ki je pa imel tudi svoj „Nationalverein“, čegar praktične demonstracije za veliko Nemčijo je podpiral v Schleswigu in Holsteinu Bismark-Schönhausen, v Hamburgu, Hannoveru, na Bavarskem, v Hessen Darmstadt, Hessen Kasslu na Salskem, v Württembergu, Badnu in Avstriji grof Bismark in konči v Alzaciji in Lotaringiji vse-mogočni knez Bismark. V teh praktičnih demonstracijah nemškega kanclarja ne vidimo ne mi ne Nemci nobenih učenih ali literaturnih izsledovanj, pač je pa vsem federativnim Nemcem izvrstno znana vsa škoda, ki jo je germanski kanclar napravil Nemčiji s svojimi tedanjimi nasilnimi in centralizujočimi dejanji. — n.

*) Priobčeno dne 17. julija 1880 v tem listu.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 22. januarja.

V ustavovernej zaroti zoper grofa **Taaffeja**, katero je bil sesnoval stari Schmerling in v njo zapel tudi bivša ministra Streita in Kremerja (zarad česar je Taaffe oba ta dva potlej vrgel), udeležen je bil, kakor se „Pokroku“ z Dunaja telegrafira, tudi knez Karlos Auersperg. Kljub temu ta „zarota“ nij mogla nič opraviti, ker ima Taaffe vse zaupanje pri dvoru.

Včeraj je imel **državni zbor** spet sejo. Ministerski predsednik grof Taaffe naznanil, da je nagle smrti umrl poslanec Rydzowski, poročevalec o zakonu zoper oderuhe. Poslanec Fux stavi do predsednika odseka za kazensko zakonstvo interpelacijo, kaj je s predlogom, ki ga je odseku pred jednim letom izročil dr. Gregor glede objektivnega postopanja zoper časopise, da bi se to objektivno postopanje odpravilo. Predsednik odseka Lienbacher odgovori, da je odsek volil poročevalca za Gregorov predlog, da je poročevalec izdelal načrt zakona in da bode odsek v kratkem z dovršenim delom stopil pred državni zbor. V istej stvari stavi interpelacijo zarad konfiskovanja dunajskih nemških liberalnih listov poslanec Hoffer in tovariši do justičnega ministra Pražaka. Interpelacija se pritožuje zarad objektivnega postopanja s časopisi, očita vladi, da je pristranska, ker ukazuje konfiskovati dunajske liberalne liste zato, če iz tujih listov kak članek ponatisnejo, da siceravno oni časopisi svobodno leže po kavarnah. Justično ministerstvo in državno pravdnštvo da nijsta v obeh prebivalstva nič več nepristranska, nego sta eksekutivna organa pristranskega malostnega duha. (Dokler so se le naši slovanski časopisi konfiscirali, bilo je nemškim liberalcem prav, le zdaj vpijejo, ko gre njim za kožo.) — Minister dr. Pražak je razložil vladno stališče nasproti zakonu zoper oderuhe. Dejal je, da bi vlada raje imela, ako bi državni zbor izpustil iz zakona določbo, da se nad 20% od sto ne sme terjati, ali vlada se zadovolji, če tudi to sklene državni zbor.

„Tribüne“ piše o onih **birokratih**, ki se postavljajo po robu Taaffeju: „Mi zahtevamo, da se pod Glaser-Streitom žaljena državna osnovna postava zopet vzpostavi, da bode pravosodstvo zopet to, kar bi imelo biti, namreč zavetje pravice, a ne dekla chabruskih viteзов in njih organov, ki jedenkrat komandujejo kakega sekcijkega šefa ali ministra, ali kak senat, da se upre. Na podlagi ustave zahtevamo, da se odstranijo oni sodniki, ki se pečajo s strankarstvom, ter zaslužijo preje ime uredniških služabnikov nego ime neodvisnih sodnikov.“

Ogerska regnikolarna deputacija, ki bode delovala s hrvatsko pri združenju Vojne Krajine s Hrvatsko, konstituirala se je ter volila za predsednika kardinala Haynald, za poročevalca pa Falka.

Vnanje države.

Dne 19. t. m. je deputacija **srbske** skupščine izročila knezu adresu. V njej se naglašja, da se imajo trgovinske razmere z Avstrijo urediti ter izvesti železniška pogodba. Nadalje, da se morajo zboljšati srbska uprava, šole, pravosodstvo. O trgovinske pogodbi z Avstrijo nadeja se skupščina, da bode obema državam na korist. Konči slede izrazi lojalnosti do kneza. — Skupščini je predložila vlada dva načrta zakonov glede sodnijskega stanu in glede premembe pravosodstva v novo pridobljenem ozemlju.

Časopisi prav resno pripovedujejo, da nabira stari **Garibaldi** prostovoljcev in da bode na spomlad udaril na Trst. Romantična je ta misel, ali da bi Vlasi imeli tudi toliko korajže, da bi jo izpeljali, to je malo verjetno. Bolj verjetna je druga vest, da bode namreč stari Garibaldi zastopal tržaške irredentovce na nekem demokratiškem taboru, ki ga bodo irredentovci priredili v Rimu.

Angleška spodnja zbornica je 20. t. m. brez glasovanja sprejela adresu do kraljice. Da je adresna debata tako vlekla se, krivi so

Irci, ker so z raznimi predlaganimi dostavki sklep zavlačevali.

V **Parizu** je 20. t. m. Gambetta javno govoril na banketu vinskih trgovcev. Dejal je, da hoče pri vsakej priliki družiti se z zastopniki trgovine, dela in ščedljivosti. On hoče absolutno tiskovno svobodo. Čim bolj premišljamo človeško družbo, tem bolj vidimo, da se morejo rešiti nje vprašanja samo z dobro voljo, z učenjem in strogim delom. Francosko prebivalstvo zahteva racionalno, napredno-znanstveno politiko, kljub kričanju onih, ki ne morejo svoje jeze zatreti, zato, ker ne želimo za njimi hoditi. Ustanoviti si hočemo tako demokratstvo, ki bode ravno tako rodovitno in močno, kakor kakšna dinastija. Narod so izučile strašne skušnje, zato vé ceniti dejanje in besede. Zdanje demokratstvo je pokazalo, da je brezvladno in neplodno. Nove municipijske volitve so pokazale, da bode novo leto mirno minilo, volitve v senat in zbornico pa bodo zmaga demokratstva, republike in domovine.

Dopisi.

Z Dunaja 21. jan. [Izv. dop.] (Štajerska kmetska deputacija.) Iz Štajerskega je prišla neka kmetska deputacija, da prosi vlado in cesarja o zadevah pretečega povišanja gruntnega davka. Iz spodnje Štajerskega sta zraven nekog g. Kalan iz Trebovelj in — znani nemškutarski agitator Franc Sorschagg iz Črešnjevca pri Slovenskej Bistrici. Ravno ta Sorschagg je bil cenilec pri okrajnej cenilnej komisiji za mariborski in bistriški okraj, potegnil je dosti plače za svojo pripomoč, da so ravno v teh okrajih nezaslišano visoko cenjeni dohodki gruntov in vinogradov. In zdaj se upa ta mož, kateremu se bo imel mariborski in bistriški okraj zahvaliti, ako se mu davek poviša, pridružiti deputaciji, ki prosi vlado in cesarja, naj se ne verjame krivičnim cenitvam okrajnih komisij in naj se zniža davek, da si je dozdej celo delo reguliranja gruntnega davka postavno se vršilo! — Taki so nemškutarji!

Ta faktum je vendar spet dokaz nesramnosti, s katero sleparijo ali hočejo slepariti liberalci kmetsko ljudstvo. Oni so sklenili postavo reguliranja, imenovali so okrajno in deželno cenilno komisijo; njihovi privrženci à la Sorschagg so cenili kmetske dohodke tako visoko, da na Štajerskem mesto starih 7 milijonov gld. se je izkazalo čez 13 milijonov gld. čistega dohodka in zdaj se ti ljudje spet naprej silijo in najhuje kriče o krivičnem povišanju gruntnega davka. No, Sorschaggi in enaki kričači ne bodo pomagali ubozemu kmetu, če se ga ne usmili ravno ta vlada, o katerej vsak dan zabavljajo in če potrebno ne ukrenejo v zbornici, kjer je večina avtonomističnih poslancev, ravno ti poslanci, mej temi naši slovenski, katerim v zahvalo za njihov trud nekateri okrajni zastopi votirajo nezaupnice. Kdo je temu Sorschaggu dal pooblastilo za deputacijo, ne vemo, kmetje mariborsko-bistriškega okraja gotovo ne, predobro ga poznajo in predobro vedo, da je bil on v tistej okrajnej komisiji, ki je cenila čiste dohodke na primer v vinogradih po 40 do 45 gold. na oral in sploh vse kulture tako visoko, da, če se davek po teh cenitvah naloži, pridejo vsi kmetje na kant.

Iz Trsta 19. jan. [Izv. dop.] V vseh tukajšnjih krogih je veliko zadovoljstvo vzbudilo imenovanje bivšega tržaškega namestnika barona Pino za trgovinskega ministra. V tem veselju sta složna tudi oba tukajšnja nemška lista ter mora celo organ Teuschlov o baronu

Pino pisati samo dobro. Novi trgovinski minister je bil več let tukajšnji cesarjev namestnik ter si je v vsacem oziru nabral dosti izkustev in pozna dobro naše mestne in trgovinske razmere. Zato se vanj stavlja tudi vse upanje. Trgovinska zbornica je poslala novemu trgovinskemu ministerstvu naslednji telegram: „Imenovanje Vaše ekselence trgovinskim ministrom navdaja posebno trgovinsko zastopstvo tržaško z največjim zadovoljstvom ter prosi Vašo ekscelenco njegovo najiskrenejšo čestitanje in obnovljeno zadovoljenje visokega spoštovanja sprejeti.“ — Se ve, da naši poslanci bodo še nadalje s Herbstom zoper vlado glasovali in zoper interese tržaškega mesta.

Z Notranjskega 20. jan. [Izv. dop.] Število kletih sovražnikov našega naroda, katerih namen in topla želja je bila in je, nas popolnoma ponemčiti ter sovraštvo do Slavjanstva v naša srca zasejati, se, hvala Bogu, čedalje krči in morda ne bode dolgo, ko jim bode po celem Sloveniji za vselej odklenkalo. Ali čudo! Mej nami imamo „narodnjakov“, kateri so pričeli skrbeti za ono jedino zveličavno nemško kulturo. Boje se ti možaki, da bode njim tako ljuba ter „milo zvoneča“ nemščina, popolnoma potihnila, in da gorje potem nam Slovincem, ako se bode vsa sreča za vselej od nas obrnila. Nemščino je treba torej v naše narodne šole uvajati, da se bode v prihodnje naša mladina mogla kaj „pobigecati“. Pa to si je tudi želeli, saj „slovenščine se lahko vsak od matere nauči“, za to nij potreba šol, saj mi vendar to imenujemo „materni jezik“ ne pa „šolski jezik“.

One občine, koje imajo srečo, imeti v svojih šolskih svetih, bolj „modre“ može, katerim je blagor lastni, — sem hotel reči „narodov“, — pri srcu, one občine imajo v svojih šolah poduk blažene nemščine. Pa nekateri prenapeti Slovinci se drznejo temu čuditi, da se v kranjskih ljudskih šolah more še ta bedarija podpirati, še bolj so se pa ti poslednji čudili, da se je celo sežanski šolski svet vnel bil za nemščino, ter zakaj uže ne za italijanščino, katero ljudje vendar bolj rabijo kot prvo. A oni, ki se temu čudijo, ne vedo, da Kraševca zna za svojo potrebo dovolj slovenski in italijanski, da ga v teh dveh jezikih nihče ne proda, a z nemščino mu gre pa uže bolj težko, torej nevarno je, da ko bi na Dunaj, po kakih važnih opravilih prišel, bi niti po potrebnej jedi povprašati ne mogel in na posled bi mu morda se senom ali slamo postregli. A tudi onim možakom, ki so skrbeli, da se je nemščina vpeljala v tamošnjo, to je sežansko šolo, je dobro znano, da misli Nemčija most zidati do „Adrije“ torej gotovo čez Kras; no, in kako bi bilo tedaj z dotičnimi nemškimi inženirji mogoče govoriti, ako se ljudje preje nemščine ne naučijo!

„Narodnemu“ g. Majarju pa tudi nij zameriti, ako kaj potrebnega za Planino in okoličico predlaga, samo obžalovati je, da mu trdovratni Slovenci tega takoj ne potrde, ter se mu ne dajo kar slepo voditi.

Pač čudni ste, vi gospodje, ki nam hočete nemščino zopet v naše narodne ali ljudske šole uvesti, saj vendar nij še dolgo od onega časa, odkar je bila vaša želja v resničnej izpeljavi in komu je to koristilo? prav malo katerim, in onim pa gotovo ne, ki morajo za izdrževanje šol največ plačevati, in to so kmetje. Naša želja je, da se naši otroci naučé dobro v branji ter pisanji jednega jezika in to slovenskega, ne pa da se jih dosti uči, pa nič ne navadi. Pa „narodnjake“ se neka-

teri drznete imenovati, ko tako nemško politiko tirate? V slovenskem narodnem programu je terjatev, kar je čisto naravno in pošteno, da naj se v naše šole vpelje narodni jezik, in to tudi v uradnije, a vi gospodje ste proti temu! Torej vam je dovolj, da se Slovence imenujemo, če pa uže materni jezik spoštujemo ali ne, torej vam nij na tem, ko bi se tudi pogermanili, samo, da bi se nam reklo slovenski Germani.

Hvala Bogu, da se vendar nahajajo mej našim narodom še poštene možaki, kateri se ne dajo kar slepo voditi, nego, da se za svojo narodnost redno krepko potegujejo. Živeli!

H . . .

Iz Črne gore 15. januarja. [Izv. dop.] (Konec.) V tem je iz dvorane poleg vstopil avstro-ogerski diplomatični zastopnik baron Demel, in ko mu je knez ponovil omenjano zdraviljo na cesarja Frana Josipa I., vstane ter povzdigne čašo: „V prospeh čestitemu in plemenitemu narodu črnogorskemu, izražujoč željo, da pod modrim vladanjem njega visokosti kneza Nikole vsestranski zmirom bolj napreduje.“ Odgovarjajoč temu pozdravu je naposled knez zopet poprijel besedo in v izvrstnem govoru pokazal, koliko mu leži na srcu blagost in sreča naroda črnogorskega. Omenjal je zlih zadnjih šest let, v katerih so vrli črnogorski sokoli prebili mnogo muke in trpljenja in izrekal je Bogu zahvalo, da je sedaj napočila mirnejša doba. Vendar tudi čas pokoja ima svoje zahteve. „Šesto leto je“ — dejal je knez — „odkar je počila prva puška v Hercegovini in nas pozvala na boj. Od onega dne do danes nijsmo še nehali vojskovati se. Vojskovali smo se slavno in junaški, tega nam svet ne odreka. Pretrpeli smo vsakih muk, prolili mnogo krvi, svoje in sovražnikove — sam Bog védi koliko! Nihče bi ne pretrpel, kolikor smo mi. Gledite, posle šest let smo se zopet povrnili v svoja domovja, kakor o mirnih časih prihajajo gostje: ali nemamo še gotovosti, nocoj, jutri ali za teden dni in vnovič bomo stali na granicah, na straži, v boji! V koliko so oškodovana domovja črnogorska, to vedó povedati samo oni, kateri imajo popravljati jih, ali tisti, ki se zanimajo za blagostanje Črne gore. Vojno stanje našim ljudem nij pustilo niti časa, da bi bili polje orali, niti da bi je bili poželi. Matere, žene in sestre nosile so oprtiv vsakdanji živež svojim vojskujočim se sorodnikom v daljne nevarne kraje. Junakinje so, slava jim! In koliko so nam pomogle pri težkem pôslu! Redke pak so bile solze, ki so jih prolivale za padšimi vrlimi vojaci. Šest dolzih let so pa tudi zapuščena ležala naša polja, rodovite naše njive! A koga to najbolj boli? Na to vprašanje odgovarjajte sami. Bog, kateri odločuje o miru in vojski, zná, kakó ljubim svojo siromašno zemljo, kakó mi je drag vsak brat Črnogorec! Da je Gospod dal moč posameznemu človeku, da vso muko, ki pada po narodu, vzame ná-se, zaklinjam vam se, bratje, na vse, kar imam na svetu, da bi vso vašo muko potem rad prevzel na svoja ramena! Bog mirú in vojske, bodi mu na slavo in milost, premenil je naše stanje ter je nadomestil z mirom. Evropa, katera je doslé strmela nad vašim junaštvom, in katera vam je določila, da uže jedenkrat obesite puške na klin, mora se zdaj čuditi vašej veščini v mirnem delovanji, vašej skrbi za plug in motiko. Zatorej na delo, bratje, in pámetite: kolikor globlje vam bode ril plug po zemlji, v toli večjo korist nam bode. Zategadelj: dvajset lektí v globíno! In ako Bog dá svojo pomoč,

naredímo kakšen pot ter ustanovimo kakšno šolo, kajti verujte mi, žal bi mi bilo, ako ne bi v osvobojenih krajih bilo boljše in svetlejše, kakor je bilo dozdej. Mi smo, res je, siromašni, mi mnogo ne moremo, toda delajmo vsaj toliko, kolikor nam je móči, in tudi to bode dovolj, da spoznamo koristi svojega mirnega dela in da nam Evropa prizná, ka smo zaslužili, da nas vzprejme v svojo sredo. Slabo bi bilo, ako bi prišlo do tega, da nas Evropa sedaj, ko smo se pridružili drugim državam ter vzeli ná-se dolžnosti evropskega reda in civilizacije, kot nedostojnike potisne pred vrata. Nadejam se in prepričan sem, da moji Črnogorci kaj takega dopustili ne bodo. Od svojih novih podanikov Muhamedove in Kristove vere pričakujem, da se bodo s svojimi sodržavljani v vsem strinjali in ljubili. Jaz ne delam razlike mej njimi ter starimi Črnogorci, ker meni so vsi moji podložniki, kakor očetu sinovi, jednako mili in dragi.“

Po teh prekrasnih besedah kneževih, katerim je burno pritrljal gromovit plosk, šla je zopet vsa odlična družba na plesišče, kjer se je iz nova pričela živahna zabava, katera pak nij dolgo več trajala, kajti knez je skoraj poslovil se s svojimi gosti in ti so se razšli vsak na svoj dom.

Dopoludne na novega leta dan bila je v cerkvi, sv. družini posvečenej, slovesna sv. maša, ki jo je daroval metropolit Ilarion. Streglo mu je pri svetem opravili mnogo svečenstva in navzočni so bili v cerkvi: vsa knežja rodbina, državni svétniki, ministri, višji uradniki itd. ter obilo naroda. Po službi božjej je knez v svojem dvoru — kakor božični dan — sprejemal razne čestitke ter se ljubeznjivo razgovarjal s svojimi obiskovalci.

Isti in prihodnji dan (dné 13. in 14. jan. po rim. kal.) imel je knez črnogorski posvetovanja z najodličnejšimi možmi svojega naroda, o katerej priliki se je marsikaj dogovorilo, osobito pak se je določilo, kateri koraki se imajo storiti za napredek naroda črnogorskega in na korist njega zemljišču.

Iz srca želimo tudi mi Slovenci svojim junaškim črnogorskim bratom, da bi se jim vse, kar so si krvavo zaslužili in po čemer s pravico koprne, skoraj srečno izvršilo! Bodi uže jedenkrat dan zatiranim Slovanom!

—H.

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Dunaj 22. jan. Denašnja „Wiener Zeitung“ objavlja, da je dr. Unger imenovan za predsednika državnemu sodišču, Habietinek pa za podpredsednika. To sta častni neplačani službi.

Domače stvari.

— (Velika akademija,) ki jo prirede ljubljanska narodna društva, bode drevi. „Sokolove“ produkcije se bodo vršile takoj v začetku, ko gledališka godba izigra ouverturo. Kot drugo točko bode čitalniški pevski zbor pel znano krasno Verdijevo romanco in zbor „Un ballo in maschera“, kjer ima gosp. Meden glavno rolo. Vstopnice in sedeži za gledališče dobivajo se pri gledališkej kasi dopoludne od 11.—12. ure in zvečer, kadar se kasa odpre.

— (Novomeški Nemci.) Dunajska „N. Fr. Pr.“ od četrtka ima iz Ljubljane telegram, da so dozdanji rezultati štenja ljudij za Nemce na Kranjskem ugodni. V Novem mestu, da se je mej 1600 prebivalci 500 jih

vpisalo za Nemce. — V Novem mestu 500 Nemcev! Kdor je to zapisal, tako je grdo lagal! Sicer se pa tu uže vidi, da kdor je zapisal „umgangssprache“ nemški, šteli ga bodo mej Nemce.

— (Občni zbor ljubljanskega delavskega izobraževalnega društva) je denes nedeljo 23. januarja ob dveh popoldne v gostilni pri Virantu.

— (Celjska pravda) mej mestno faro in mestno občino zastran tega, kdo ima pravico voliti cerkvenega komornika za upravljanje premoženja Marijine cerkve, odločena je bila 19. t. m. pred državnim sodiščem na korist občine, sè sklicavanjem na postavo o uredbi vnanjih pravnih razmer katoliške cerkve od leta 1874.

— (Iz Gorenjega grada) se nam piše: Tukajšnja čitalnica priredi 2. svečana tombolo in ples. K obilnej udeležbi vabi odbor.

— (Tržaško slovensko delavsko podporno društvo) priredi v soboto dné 5 februarja v gledališči Politeama, ki bode sijajno razsvitljeno, velik ples sè srečkanjem štirih lepih daril. Nadejati se je obilne udeležbe, ker je polovica čistega dohodka za društveno zastavo odmenjena.

Dunajska borza 22. januarja

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	72 gld. 55	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	73	80
Zlata rente . . .	88	10
1860 drž. posojilo . . .	130	80
Akcije narodne banke . . .	820	—
Kreditne akcije . . .	284	—
London . . .	118	75
Napol. . .	9	39
C. kr. cekini . . .	5	55
Državne marke . . .	58	10

Tržne cene

v Ljubljani 22. januarja t. l.

Pšenica hektoliter 9 gld. 26 kr. — reš 6 gld. 61 kr.; — ječmen 4 gld. 71 kr.; — oves 3 gld. 09 kr.; — ajda 5 gld. 20 kr.; — prosó 4 gld. 87 kr.; — kornza 6 gld. — kr.; — krompir 100 kilogramov 2 gld. 70 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. — kr.; masla kilogram — gld. 90 kr.; mast — gld. 72 kr.; — špeh frišen — gld. 54 kr.; špeh povojen — gld. 62 kr.; — jajce po 2½ kr.; — mleka liter 8 kr.; — govednine kilogram 56 kr.; — teletnino 50 kr.; — svinjsko meso 44 kr.; — sena 100 kilogramov 2 gld. 40 kr.

Zahvala.

Slavna „vzajemna zavarovalnica proti požarne škodi v Gradci“ darovala je v preteklem letu „logaškeje prostovoljne požarne straži“ znamenite zneske 80 gld. in 40 gld. v podporo. Dné 11. t. m. darovala je pa zopet v enak namen znesek 30 gld., za kar podpisani odbor slavnej zavarovalnici najtoplejšo zahvala izreka. (31)

Dolenji Logatec, dné 20. januarja 1880.

Odbor prostovoljne požarne straže.

Javljamo prežalostno vest, da je denes ob ¾ na deset, prevedena sè svetimi zakramenti, po kratkej bolezni v 78. letu starosti umrla

Marija Zarnik, roj. Koželj;

ranjca se vsem znancem in prijateljem priporoča v blag spomin.

V Trnovem, dné 20. januarja 1880.

(30 2)

Žalujoči ostali

V „Národnej tiskarni“

sprejme se takoj za

tiskarskega učenca

14 let star krepak deček, kateri je vsaj uže obiskaval prvi gimnazijalni razred.

Lepo posestvo

je na prodaj z proste roke na Igu (Brundorf) Posestvo ima málin z 5 tečaji in 7 stopami, žago, zraven pa 38 oralov njiv, senožet in varvanega gozda, vse v najboljšem stanu. Stanova išča in kmetjska poslopja, 5 postopij, so vsa v najboljšem stanu. Vode za žago in málin je neprenehoma celo leto zadosti. Plačilni pogoji so prav ugodni. Natančneje se izvé na Igu. (9—5)

Tužci.

21. januarja:

Pri **Slonu**: Gregorec iz Dunaja. — Schober iz Kočevja.
Pri **Mallet**: Landtman iz Dunaja. — pl. Fichtenau, grof Thun iz Novega mesta. — Schidlof, Koppel, Engl iz Dunaja. — Lavrič iz Rakeka.

Vsega zdravilstva

Dr. Franc Zupanc

ordinira vsak dan v svojem stanovanju

v Bethovnovih ulicah št. 4, I. nadstropje,
(zraven Waldherrjevega instituta)

od 8.—9. ure zjutraj. — Za bolezni na očeh in zobeh pa
popoldne od 1.—3 ure. (2—4)

Lekarna „pri samorogu“

Jul. pl. Trnkóczy-jeva

na mestnem trgu v Ljubljani.

priporoča p. n. občinstvu sledeče, zmirom sveže frišne)
vsled dolgoletnega izkustva kot **izvrstno uplivne**
priznane specialitete, izkušena domača in **homeopatiška**
zdravila:

Planinski želišni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolezni;
1 stekl. 56 kr. Korisnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch) jetrno olje, najboljše vrste

bramore, pljučnico, kožne izpuške in bezgavne otekline. 1 skl 60 kr.

Mazilo zoper ozeblino (po dr. Franklinu) gotovo sred-
stvo zoper ozeblino, zoper rdeč nos

in rdeča lica, 1 lonček 30 kr.

Anaterinska ustna voda, najboljše za ohranjanje zob,
in takoj odpravi smradljivo

sapo iz ust. 1 steklenica 40 kr.

Splošni jedilni prah, kot izboren pripoznan zoper zgago,
želodečni krč, vrtoglavico, netečnost

k jelu in zoper bolezni žile. 1 škatlja 58 kr.

Seidlitzjev prah, izvirna škatlja 80 kr., imenitno sredstvo zoper
zabasanje in krvne navale.

Kri čistilne kroglice, c. kr. priv., ne sme bi
se v nijednem

gospodinjstvu pogrešati in so se že tisočkrat sijajno osvedočile pri

zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skazenem

želodecu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah à 21 kr.; jeden zavoj

s 6. škatljami 1 gld. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoj.

Dalje: **Pravo Francovo vinsko žganje** po 20 in 40 kr.;

Gumi- in sladni bonbon; najfinjši pariški **puder za gospe**, rožno

rdeč in bel; **zobni prah**, bel, rožno rdeč in črn; **dišeč papir** za

pokaditi à 10 kr.; **glicerinsko mýlo**, pravo à 12 in 18 kr.; **kapljice**

za zobe à 10 kr. in **dišave** itd. itd. so zmirom sveže v zalogi. (63—5)

Naročila iz dežele izvrše se takoj.

Res pravo

bizeljsko vino

dobi se po 32, 36 in 40 kr. liter v nekdanj **Gre-**
goričevem vinotoku na voglu v židovskih
ulicah. Vsakateri, ki bode poskusil, bode s cen-
in blagom prav gotovo zadovoljen. (33)

Slavnoznano pivo

iz stare priljubljene pivovarne v **Mengšu** se toči
na občno veselje prijateljev dobrega in zdravega piva
zopet v Ljubljani v gostilnicah

pri „**Nr. eins**“ in „**pri Virantu**“,

in to res izvrstno, kakor zmirom.

Priporočajo tisto (34—1)

stari pivopivec pive iz Mengša.

Zahvala in priporočilo.

Zahvaljujoč se za prijazno obiskavanje go-
stilne „**pri Lipi**“ v času, ko sem jo jaz imel
v najemu, dozvoljujem si uljudno prošnjo, naj
se mi zaupanje, ki se mi je izkazovalo doslej,
ne odtegne tudi v

Kozlerjevej pivarni,

na **Marije Terezije cesti,**

katero sem zdaj prevzel.

Za mnogobrojni obisk priporoča se

s spoštovanjem

Karel Reitz,

restavrateur.

(32)

Izavatelj in urednik **Maks Armic.**

Trgovci in obrtniki po deželi

zagotové si lahko

izdaten postransk zaslužek.

Vprašanja naj se pošiljajo pod chfro **C. K.** administraciji
tega lista. (35—1)

Rudolivnica in strojárna

G. Tönnies-ova v Ljubljani

na dunajskeje cesti št. 29, pri že'eznici,

se priporoča, ter v izdelovanju je vzprijemlje: **vodotéznice** ali **sesalne,**
téšče (preše), **pile** (žage), **málinko pripravo,** **návlake,** **vódna**
kolesa, raznohé e velike **ce i,** **drobeče stroje** in vse drugo kar
je strojem v potrebo.

Tudi sprejemlje **popravljanje** v nizko ceno, ter vsako delo
te vrste izvrši naglo.

Vrhu tega od presne rude uliva razne stvari, ali po svojih ali
po odkazanih tvorilih (model h) in načrtih. (16—4)

Bolnim na prsih in pljučah!

Wilhelmov snežniški zelišni alop

od **Franc Wilhelma,** lekarja v Neuenkirchenu (D.-A.).

Uže 25 let zoper bolezni organov za dihanje zoper prehlad v
jabelku in dušnikovih vejic, zoper dušljivi kašelj, hripavost in zoper
mnogo drugih bolezni v vratu in v prsih od največjega uplivanja in
zdravilstvene moči. Ta sok je posebno omenjati kot preservativ, kadar
je **megla** ali **slabo vreme.** — Ker ima jako prijeten okus, zato
je otrokom koristen, potreben pa na pljučah bolnim ljudem; ravno
tako tudi pevcem in govornikom, če nimajo čistega glasu ali če so
hripavi. — Več spričeval potrjuje zgoraj navedeno. — V steklenicah
po gld. 1.25 a. v.

Dobiva se:

V Ljubljani **Peter Lassnik.**

V Brodu Evgen Schrepel, lekar. V Gradci J. Purgleitner, lekar,
Wend. Trnkóczy, lekar. V Kranji Karel Šavnik, lekar. V Ma-
riboru Alojzij Quandest, lekar. V Metliki Fr. Wacha, lekar. V
Novem mestu Dom. Rizzoli, lekar. V Zagrebu Sig. Mitlbach, lekar.

P. n. občinstvo naj zahteva izrečno zmirom Wilhelmovega
snežniškega zeliškega alopa, ker pravega samo jaz pridelujem in ker
so izdelki, nahajajoči se pod imenom Julij Bittnerjev snežniški zeliški
alop slabo ponarejeni, pred katerimi jaz posebno svarim. (19—2)

Po
ceni

rokotvornim in novošegnim blagom, ter

Po
ceni

G. Schmidl i družnik v Celji

priporočata po najnižjih cenah svojo vsak čas bogato
in skrbno izbrano zalogo:

bombažaste (pavolate) in volnate hlačevine,
raznobarvnega novošegnega sukna za moško obleko,
tiskane bombaževine (pavolate tkanine) ter mnogovrstne
volnate in svilnate tkanine za žensko obleko,
bombažastega, na pol in čisto lanenega platna v vsakej
zaželeni širokosti, za telesno, namizno in posteljno rabo,
volnatih zimskih rut, ter svilnatih, volnatih in bomba-
žastih robcev,

razne tkanine za podvleko (futer),

iz volne pletenega in vsakovrstnega drobnega blaga

na drobno in debelo.

Ako se pismeno želja izrazi in proti vračanju dološljajo
se od vsake vrste blaga vzorci in spiski cen.

Naročila se dobro in nemudoma izvrše.

Šivalni stroji se prodajajo po gld. 5.— in gld. 10.—
cenejše ko dosedaj proti takojšnji plači ali vložnju zadatja
na mesečne obroke po gld. 5.— (643—5)

št. 38 na oglu glavnega trga, „pri škofu“, na oglu poštnih ulic št. 38.

Po
ceni

Po
ceni

Trgovina s suknom, vsakdanjim,

zaloga pravih ameriških šivalnic.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.